

Internetconsultatie

Datum: 25 januari 2019

Referentie: CONS94

Betreft: Consultatiereactie NVB " Wijziging Besluit Verklaring derdenbeslag en Besluit tarieven ambtshandelingen gerechtsdeurwaarders".

Geachte heer/mevrouw,

De Nederlandse Vereniging van Banken ("NVB" of "de banken") heeft met belangstelling kennisgenomen van de op 5 december 2018 gepubliceerde wetsvoorstellen, te weten:

- A) het wetsvoorstel Wijziging Besluit Verklaring derdenbeslag, en
- B) het wetsvoorstel Wijziging Besluit tarieven ambtshandelingen gerechtsdeurwaarders.

De NVB maakt hierbij graag gebruik van de consultatieronde om te reageren op deze wetsvoorstellen.

De NVB onderschrijft het streven van de wetgever naar een vereenvoudiging van het Verklaringsformulier derdenbeslag evenals haar streven naar een meer begrijpelijk taalgebruik. De NVB staat ook positief tegenover het invoeren van de mogelijkheid verklaringen derdenbeslag langs elektronische weg te kunnen afleggen.

Met het oog op de vereenvoudiging van het Verklaringsformulier derdenbeslag ziet de NVB voordelen in het invoeren van verschillende verklaringsformulieren derdenbeslagen, mits daarmee wordt beoogd 'catch-all' beslagen aan banden te leggen: dat levert een werkelijke vereenvoudiging op en besparing van kosten: de beperking ziet dan op het object van de beslaglegging. Met het 'object van het beslag' doelt de NVB op het *voorwerp* van de beslaglegging, dus de vermogensbestanddelen *waarop* beslag wordt gelegd. Een beslag zou afgebakend kunnen worden tot bijvoorbeeld vorderingen uit hoofde van huur- of arbeidsovereenkomst, of vorderingen uit hoofde van creditsaldi op bankrekeningen. De NVB hecht er sterk aan dat het beslagexploit de reikwijdte van het beslag bepaalt: uit het beslagexploit moet de derdenbeslagene kunnen opmaken waarop beslag wordt gelegd. Blijft het uitgangspunt dat er beslag gelegd wordt op al hetgeen de derde voor de schuldenaar onder zich houdt, dan mist de vereenvoudig van het conceptmodel haar doel en wordt de doelstelling van een efficiëntere beslagleggingsproces niet behaald.

Kritisch staan de banken tegenover het invoeren van een wettelijk voorgeschreven maximum ('stuks') vergoeding voor de kosten die de banken maken voor het afhandelen van onder hen gelegde derdenbeslagen: dus zonder te differentiëren naar de persoon van de beslagene (gaat het om particulieren of om ondernemingen?) en de aard en omvang van het beslag. Bedacht moet worden dat de banken deze kosten maken ter uitvoering van aan hen, als derdenbeslagene, bij wet opgelegde taken.

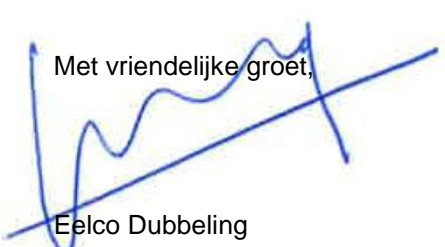
Daarnaast betreurt de NVB het dat zij bij de wetgever geen gehoor heeft gevonden voor haar eerder gedane voorstel¹ om in het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering (Rv) een bepaling op te nemen die het voor een derdenbeslagene mogelijk maakt zijn hiervoor bedoelde kosten als 'executiekosten' bij de deurwaarder van de schuldeiser in rekening te brengen (die op zijn beurt deze kosten aan zijn opdrachtgever/de schuldeiser en belanghebbende bij het beslag, zal kunnen doorberekenen).

Tot slot vraagt de NVB in het algemeen aandacht voor de gevolgen van het ingrijpen in het bestaande systeem van beslaglegging in Rv waarin, naar het oordeel van de banken, de positie van de derdenbeslagene redelijk evenwichtig is gewaarborgd.

Zie aangehecht onze nader uitgewerkte artikelsgewijze op- en aanmerkingen.

Wij zijn vanzelfsprekend graag tot een nadere toelichting bereid.

Met vriendelijke groet,

Eelco Dubbeling

¹ NVB reactie op het conceptwetsvoorstel herziening van beslag- en executierecht d.d. 20 juli 2018, paragraaf D. Non peius beginsel: Inning executiekosten via de deurwaarder

Artikel 1 Het Besluit verklaring derdenbeslag

B: Invoering art. 2a Besluit verklaring derdenbeslag

Allereerst merkt de NVB op dat het niet gaat om tarieven, zoals in de Nota van Toelichting onder 2. is beschreven. Een tarief suggereert dat het hier zou gaan om een vorm van dienstverlening. Daarvan is geen sprake. Het gaat hier puur om het verhalen van kosten c.q. schade die derdenbeslagene lijdt doordat twee andere partijen een geschil hebben.

De NVB is het, als gezegd, niet eens met een regulering (lees: maximering) van de kosten die banken als derdenbeslagenen mogen verhalen op de beslagene (meestal hun klanten) voor het nakomen van hun wettelijke verplichtingen in het kader van de verwerking en afhandeling van onder hen gelegde derdenbeslagen. In deze context vraagt de NVB opnieuw aandacht voor de weinig benijdenswaardige positie van banken als onder hen beslag wordt gelegd. Tegen wil en dank worden banken daarmee betrokken in geschillen en incasso's waar zij part noch deel aan hebben. Het is niet meer dan redelijk dat de banken die kosten kunnen doorbelasten aan degene die die kosten veroorzaakte. De banken menen dat dat in overeenstemming is met het in de rechtspraak erkende 'non-peius' beginsel: de derdenbeslagene mag als gevolg van het beslag niet in een slechtere positie komen dan waarin hij stond tegenover beslagene.² De NVB wijst erop dat het non-peius beginsel een van de twee hoekstenen van het derdenbeslagrecht is.³

In een aantal gevallen zal de voorgestelde maximum 'stuksprijs' niet toereikend zijn om de daadwerkelijke gemaakte kosten te dekken. Die 'stuksprijs' houdt bovendien geen rekening met de kosten van beslagen gelegd ten laste van een voor de bank onbekende partij (met wie zij niet in enige rechtsverhouding staat; ook wel een 'onbekend beslag' genoemd), of een 'leeg beslag' (beslag dat geen doel treft). In die gevallen zouden de banken in het voorstel in het geheel géén kosten in rekening kunnen brengen: dat komt erop neer dat zij deze kosten zelf moet dragen.

In aanvulling daarop heeft de NVB de volgende vier aanvullende bezwaren bij het hanteren van een vast maximum-tarief. Deze worden hieronder toegelicht:

1. het is een ontoelaatbare mate van regulering door de overheid;
2. het is dogmatisch onjuist dat de kosten aan de beslagene in rekening te brengen: een derdenbeslagene moet zijn kosten als executiekosten aan de deurwaarder van de beslaglegger in rekening kunnen brengen;
3. de onderbouwing van het tarief is onvoldoende en onjuist; en
4. er is geen mogelijkheid tot indexering van het tarief opgenomen.

Ad 1: Ontoelaatbare mate van regulering

Unieke overheidsregulering

Met het invoeren van een maximum tarief voor het doorberekenen van kosten grijpt de wetgever vergaand in in de contractsvrijheid die geldt tussen private partijen: invoering van dit wetsvoorstel zou betekenen dat het de banken niet meer vrij staat met hun klanten overeen te komen dat zij het recht heeft de (werkelijke) kosten van de afhandeling van een ten laste van een klant gelegd beslag aan die klant door te berekenen. In de ogen van de NVB gaat dat te ver. De NVB kent geen vergelijkbare gevallen waarin de overheid zo drastisch 'tarieven' reguleert als hier wordt voorgesteld. De gevallen waarin op dit moment vanuit de overheid prijsregulaties plaatsvinden zijn bijvoorbeeld te vinden in sectoren waarin de overheid subsidieert en daarom beter te begrijpen. In geen van deze

² HR 30 november 2001, NJ 2002/419 (De Jong/Carnifour)

³ Mr. M.L. Broekveldt, 31 maart 2013, Derdenbeslag (Burgerlijk Proces en Praktijk, par. 3.4)

gevallen gaat het om het beperken van afspraken over vergoedingen tussen private partijen, waarbij de te beschermen partij geen keuze heeft om over te stappen naar een andere contractspartij.

De interne organisatie die een bank inricht voor het verwerken en afhandelen van derdenbeslagen en de kosten die zij daarvoor maakt, vallen buiten de normale werkzaamheden die zij tot haar activiteiten en door haar gewenste dienstverlening rekent. Er bestaat geen goede grond om deze kosten te 'reguleren'- beter gezegd: te maximeren- en de meerdere kosten door de bank zelf te laten dragen. Bij door een schuldeiser te maken andere verhaals- en executiekosten, ziet de wetgever die noodzaak kennelijk niet, en dat valt moeilijk te rijmen.

Regulering staat niet in verhouding tot de (zeer) beperkte omvang van de doelgroep die met dit wetsvoorstel meer bescherming krijgt⁴

Regulering in de zin van beperking van tarieven is evenmin voor alle categorieën schuldenaren gerechtvaardigd. De initiële prikkel en politieke drijfveer voor beperking van die kosten is armoedebestrijding. Deze groep schuldenaren vormt naar mening van de NVB maar een beperkt deel van alle schuldenaren ten laste van wie beslag wordt gelegd. Het voorstel gaat eraan voorbij dat complexe beslagen (die meer tijd en juridische bijstand vergen) veelal worden gelegd ten laste van grote/middelgrote ondernemingen en particulieren die niet kampen met structurele schulden. In die gevallen bestaat er vanuit het oogpunt van armoedebestrijding geen rechtvaardiging voor een beperking van de kostenvergoeding. In meer complexe beslagzaken kunnen de kosten behoorlijk oplopen: denk aan de kosten van correspondentie met advocaten en eventuele rechtsbijstand, het voeren van verweer in een kort geding of verklaringsprocedure. De NVB is het ook daarom niet eens met het standpunt van de wetgever dat het onwenselijk is dat de ene schuldenaar meer kosten voor het afhandelen van een derdenbeslag zou moeten betalen dan een andere schuldenaar. Het voordeel van gelijkschakeling/ uniformering van kosten weegt niet op tegen het handhaven van het uitgangspunt van vergoeding van de werkelijke kosten van de derdenbeslagene. Dat er enig verschil zou kunnen zitten in de hoogte van een kostenvergoeding, mag volgens de NVB geen doorslaggevend argument zijn voor een gefixeerd bedrag. Iedere bank heeft haar eigen verdien- en organisatiemodel, met bijbehorende kosten, en daarin zitten verschillen (zoals er ook prijsverschillen zijn tussen banken voor producten en diensten).

De NVB wijst op een groot contrast tussen de aan banken in het wetsvoorstel toegekende marginale vergoeding, en de voorgestelde beloning voor gerechtsdeurwaarders (EUR 80,58) voor een eenvoudig verzoek aan banken om informatie over een bankrekening. Dit verzoek kan bestaan uit een standaard e-mail (mogelijk gelijktijdig aan meerdere banken te versturen) waarin enkel de gegevens van de beslagene moeten worden ingevuld. De balans tussen die vergoedingen is ver te zoeken.

Ad 2 Een derdenbeslagene moet zijn kosten als executiekosten aan de deurwaarder van de beslaglegger in rekening kunnen brengen.

De NVB verzoekt de wetgever dan ook een wettelijke bepaling in te voeren op grond waarvan derdenbeslagene hun kosten als 'executiekosten' aan de deurwaarder in rekening kunnen brengen (waarmee deze kosten bij de beslag leggende schuldeiser komen te liggen). De kosten horen terecht te komen bij degene die het beslag inzette als instrument ter voldoening van zijn vordering: de schuldeiser. De NVB doet opnieuw een poging daarvoor gehoor te vinden.

Een schuldeiser die zijn vordering wenst te incasseren zal ook andere kosten voor executie maken. Hij zal vaak een advocaat inschakelen om een verzoekschrift in te dienen bij een rechtbank om

⁴ Zie ook NVB reactie op het conceptwetsvoorstel herziening van beslag- en executierecht d.d. 20 juli 2018, Overige punten **Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.**

verlof te krijgen voor conservatoire beslaglegging en/of in de hoofdzaak een executoriale titel te verkrijgen.

Hij zal zijn advocaat en de griffierechten van de rechtbank moeten betalen, en vervolgens ook de deurwaarder. Denk bij verhaal op zaken ook aan kosten van een executieveiling⁵, waaronder notariskosten. Deze schuldeiser zal deze kosten op zijn schuldenaar verhalen, en draagt het verhaalsrisico als dat niet lukt. Niet goed valt in te zien waarom de kosten van een derdenbeslagene buiten dit patroon vallen. De NVB acht het een lacune in de huidige wet dat dit niet is geregeld. Die allocatie van de kosten van de derdenbeslagene zou in overeenstemming moeten worden gebracht met de allocatie van andere executiekosten. Daarmee zou worden voorkomen dat een derdenbeslagene het risico draagt van onverhaalbaarheid van zijn aan de afwikkeling/verwerking van het beslag verbonden kosten (bijvoorbeeld ingeval van een ‘onbekend beslag’ of een ‘leeg beslag’). De NVB wijst wederom op het non-peius beginsel.

De vergelijking die de wetgever maakt tussen de positie van banken en die van werkgevers gaat, naar de mening van de NVB niet goed op. De kostenproblematiek speelt bij werkgevers sowieso minder omdat de aantallen vele malen kleiner zijn. Bij banken worden vaak gelijktijdig meerdere pogingen tot beslaglegging gedaan: sommige banken verwerken meer dan 70.000 beslagleggingen per jaar. Banken hebben daarvoor speciale afdelingen “Derdenbeslagen” ingericht met tientallen werknemers. Het in standhouden van deze afdelingen is kostbaar (salaris, loonbelasting, werkplekvoorzieningen, huisvesting, ICT-licenties etc.). Het is redelijk als banken deze kosten kunnen verhalen op de partij die ervoor kiest deze kosten te veroorzaken.

Ad 3. De onderbouwing van het tarief is ondeugdelijk en onjuist

De kostenberekening in het wetsvoorstel is gebaseerd op een specifieke casus. De NVB vraagt zich af hoe het bedrag tot stand is gekomen en of de genoemde casus representatief is. De vraag is bijvoorbeeld of de kosten van “lege beslagen” en “onbekende beslagen” zijn meegenomen in de berekeningen. Aannemelijk is dat de door banken te verrichten werkzaamheden onder het wetsvoorstel Vereenvoudiging beslag- en executierecht niet worden beperkt, maar veeleer worden uitgebreid (denk bijvoorbeeld aan het verwerken van het beslagvrije bedrag en de communicatie daarover met de klant, het checken van een eerder toegepast beslagvrij bedrag, het uitvoeren van berekeningen, stukken bijvoegen, informatieverzoeken etc.).

Daarnaast lijkt de toegepaste inflatiecorrectie niet juist. NVB berekent bij correctie een bedrag van EUR 90,93.

De wetgever gaat voorts in de ‘effecttoets’ bij het wetsvoorstel uit van een totale kostenpost van EUR 15,00 per uur: dit bedrag is verre van toereikend om de werkelijke loonkosten (salaris, loonbelasting, premies, pensioenverplichtingen etc.) van een gemiddelde medewerker van een afdeling derdenbeslagen te dekken. En loonkosten zijn slechts één van de kostenposten die een bank heeft om aan haar wettelijke taak te voldoen. NVB maakt bezwaar en vraagt zich af hoe dit bedrag tot stand is gekomen.

Ad 4. Er is geen mogelijkheid tot indexering van het tarief opgenomen

De mogelijkheid van indexering van het tarief ontbreekt. De NVB acht dat onjuist. Het moet toch in elk geval mogelijk zijn het maximum tarief aan de ontwikkelingen in de economie (bijvoorbeeld inflatie) aan te passen.

⁵ In de veilingvoorwaarden kan opgenomen zijn dat deze kosten voor rekening van de koper komen. De koper houdt hiermee rekening in de hoogte van zijn bod. Op deze wijze komen deze kosten ook op deze manier (indirect) voor rekening van de beslaglegger/executant, omdat zijn opbrengst hierdoor lager is.

C. Het verklaringsformulier derdenbeslag;

Uitleg bij het formulier (“Uitleg”)

De NVB pleit ervoor aan te geven dat (i) in deze Uitleg bij het verklaringsformulier alleen enkele uitgangspunten van het derdenbeslag worden besproken, en de Uitleg onvolledig is en (ii) bij twijfel of bij ingewikkelde situaties het altijd goed is om juridisch advies in te winnen.

Eerste alinea (“Dit formulier (...)” etc.)

De zinsnede “*omdat de deurwaarder denkt dat u iets verschuldigd bent*” zou bij de derdenbeslagene de indruk kunnen wekken dat de deurwaarder verhaal komt halen op het vermogen van de derdenbeslagene. De deurwaarder zoekt verhaal op het vermogen van de schuldenaar/beslagene, en tot dat vermogen hoort mogelijk ook een vordering die de schuldenaar heeft op de derdenbeslagene (“u”): daarom heeft de schuldeiser beslag gelegd op wat de derdenbeslagene (“u”) aan de schuldenaar verschuldigd is of zal worden. De NVB denkt graag met de wetgever mee om hier een juridisch juiste, maar ook voor een leek begrijpelijke tekst voor te formuleren.

Daarnaast vinden de banken het gebruik van het woord ‘schuldenaar’ verwarrend omdat de beslagene schuldenaar is van de beslag leggende schuldeiser, maar tegelijkertijd ook schuldeiser is van de derdenbeslagene (die in die rol weer schuldenaar is). De banken hebben daarom de voorkeur het begrip “geëxecuteerde” te gebruiken (uit Rv te handhaven) omdat die term beter de lading dekt en ook de hiervoor genoemde verwarring van hoedanigheden voorkomt. De lading van het begrip ‘geëxecuteerde’ vinden de banken niet van doorslaggevend bezwaar, temeer daar ook wel wordt gesproken over ‘executie’ en ‘executant’.⁶

Tweede alinea (“U bent verplicht (...)” etc.)

De zinsnede “*U bent verplicht dit formulier in te vullen*”: artikel 2 lid 1 sub d van het te wijzigen besluit bepaalt dat de verklaring ook op andere wijze kan worden gedaan, maar dat blijkt niet uit deze formulering. Voor de banken is het van groot belang tot uitdrukking te brengen dat het afleggen van een verklaring derdenbeslag mogelijk blijft in de vorm van “elk ander door een deurwaarder als verklaring aanvaard geschrift”.

De NVB meent dat het duidelijker gemaakt moet worden voor de derdenbeslagene dat hij niet tegenover zijn eigen schuldeiser is bevrijd als hij *zonder wettelijke verplichting tot afdracht* onder het beslag aan de deurwaarder van de beslaglegger betaalt (hij loopt dan het risico nog eens te moeten betalen). De zinsnede “en u mag dit niet aan de schuldenaar geven” acht de NVB een onvoldoende sterke waarschuwing voor de rechtsgevolgen als de derdenbeslagene in strijd met zijn verplichting handelt. De wetgever heeft (opzettelijk) betalen aan de schuldeiser zelfs zo ernstig gevonden, dat zij dit strafbaar heeft gesteld (art. 198 Sr.)

In de Uitleg komt naar het oordeel van de NVB onvoldoende duidelijk naar voren dat de blokkering-, verklarings-, en afdrachtverplichting van de derde-beslagene wordt bepaald door het moment waarop het beslag werd gelegd. Ook komt niet goed uit de verf dat dat niet alleen geldt voor wat hij op dat moment verschuldigd was maar ook voor hetgeen hij verschuldigd zal worden uit een op dat moment al bestaande rechtsverhouding met de beslagene: dat zijn belangrijke pijlers voor de inhoud van zijn wettelijke verplichtingen. Dat luistert zo nauw dat daarover, naar het oordeel van de NVB, geen enkele twijfel of onduidelijkheid mag bestaan.

Het moment van beslaglegging bepaalt ook of de derdenbeslagene of andere gerechtigden rechten hebben op de betaling/afgifte van de beslagen vordering(en) of zaak die de beslaglegger moet respecteren: bijvoorbeeld omdat de derdenbeslagene op dat moment een pandrecht had of

⁶ Zie ook NVB reactie op het conceptwetsvoorstel herziening van beslag- en executierecht d.d. 20 juli 2018, Overige punten

verrekeningsbevoegdheid was; of omdat anderen aanspraak maken of recht menen te hebben (bijvoorbeeld een pandrecht, recht van vruchtgebruik of eerdere beslagen). Het is mogelijk dat de beslaglegger die 'betere' rechten tegen zich moet laten gelden. Voor de derdenbeslagene is het belangrijk te weten dat hij dit in zijn verklaring moet betrekken én ook dat hij daar tijdig een beroep op moet doen om te voorkomen dat hij zijn rechten prijs geeft. Ook op die punten verschaft de Uitleg naar het oordeel van de NVB niet de vereiste helderheid.

De zin "*Als de deurwaarder u vraagt om het verschuldigde aan hem af te geven, zult u hieraan moeten meewerken*": Naar de mening van de NVB is deze zinsnede onvolledig en slechts ten dele juist: de afdrachtverplichting van de derdenbeslagene wordt immers mede bepaald door:

- 1) de inhoud van het beslagexploit (waarop wordt precies beslag gelegd?);
- 2) het bedrag waarvoor de schuldeiser een 'voor tenuitvoerlegging vatbare executoriale titel' heeft; de executoriale titel legitimeert het beslag. De executoriale titel wordt meebetekend.; en
- 3) eventuele rechten van derden.

Als niet aan deze randvoorwaarden is voldaan dan mag de derdenbeslagene naar de mening van de NVB zelfs geen gehoor geven aan het afdrachtverzoek van de deurwaarder. De derdenbeslagene moet daarop bedacht zijn om niet zelf in de problemen te komen in zijn verhouding tot zijn schuldeiser (in geval van de banken: hun klanten) of de derde die recht meent te hebben.

Bij een samenloop van beslagleggingen moet aan de eerst executerende deurwaarder of de deurwaarder met de hoogste rang worden afgedragen. Hoewel de derdenbeslagene wel bevrijdend betaalt als hij aan een andere executerend deurwaarder voldoet, is dat niet het uitgangspunt van Rv. De vraag is dan ook of zo stellig gesteld kan worden dat de derdenbeslagene aan een latere executerende deurwaarder mag afdragen.

De NVB geeft tot slot in overweging om in de op een na laatste zin de woorden "of een ander" toe te voegen na de woorden "aan de schuldenaar", opdat de derdenbeslagene weet dat hij de zaak ook niet aan een derde mag afgeven.

Derde alinea van de Uitleg ("Het verklaringsformulier bestaat uit vier (...) etc.")

De NVB verwijst naar haar inleidende opmerkingen van dit consultatiedocument. De NVB ziet voordelen in het invoeren van verschillende soorten derdenbeslagen, en daarmee af te stappen van de 'catch-all' constructie die nu bij derdenbeslagen regel is. Dit draagt immers bij aan de doelstelling van de wetgever: een efficiënter en effectiever beslagrecht. Tot op heden is hier enkel gedacht aan de schuldeiser en de schuldenaar, maar zijn de belangen van de derdenbeslagene onderbelicht gebleven. Op basis van het wetsvoorstel lijkt het nu niet de bedoeling van de wetgever om het beslagobject te beperken tot één van de beslagobjecten als bedoeld in de eerste vier onderdelen van het voorgestelde verklaringsformulier.

Beziet de NVB de verschillende 'onderdelen' (elk gericht op een ander 'object' van beslag) dan zou de derdenbeslagene de indruk kunnen krijgen dat hij kan volstaan met het afleggen van een verklaring aan de hand van één van de verklaringsformulieren. Bij bijvoorbeeld een 'bankbeslag' (een term die geen wettelijke basis heeft) zou de derdenbeslagene menen te kunnen volstaan met een verklaring van de creditsaldi op rekeningen. Op dit punt zet het verklaringsformulier de derdenbeslagene mogelijk op het verkeerde been. Door "Onderdeel 4. Overige" blijft immers de catch all-constructie gehandhaafd. Dit geldt naast de Onderdelen 1, 2, en 3. Het is dus niet uitgesloten dat de derdenbeslagene twee of zelfs meer Onderdelen 1 t/m 4 van het verklaringsformulier moet invullen (banken kunnen bijvoorbeeld naast rekeningen ook arbeidsverhoudingen hebben met de beslagene en/of zaken voor de beslagene onder zich hebben).

Zolang de deurwaarders vasthouden aan de praktijk om beslag te leggen op al hetgeen de derdebeslagene voor de beslagene onder zich heeft, heeft het invoeren van een verklaringsformulier met verschillende Onderdelen niet veel effect. De banken pleiten ervoor dat de deurwaarder in het beslagexploit het beslag beperkt, bijvoorbeeld tot specifiek aangeduide Onderdelen (1 of meer van

de thans 4 onderdelen) en de daarin aangegeven vorderingen. Dan weet de derdenbeslagene waar aan hij toe is. De NVB maakt bezwaar tegen de passage in de Uitleg “*U moet alleen die onderdelen invullen die op uw situatie van toepassing zijn*”. Die duidelijkheid moet van de deurwaarder komen.

De NVB had voor ogen dat er 4 verschillende (korte) verklaringsformulieren zouden komen, elk toegespitst op het beoogde object van de beslaglegging.⁷ In de voorgestelde vorm is het verklaringsformulier vele malen langer geworden dan de oorspronkelijke versie met een toename van papiergebruik en verspilling. Vanuit een duurzaamheidsgedachte is dit onwenselijk. Verder draagt het niet bij aan de doelstellingen (efficiënt en effectief) van het wetsvoorstel tot herziening van het beslag- en executierecht.

Vierde alinea (“U moet het formulier zo volledig (...)”)

Uit het formulier moet helderblijken welke informatie de banken als derdenbeslagene moeten verstrekken. Dat voorkomt dat zij bij het overleggen van teveel informatie in conflict komen met de beslagene, en bij té weinig informatie in conflict met de beslaglegger. Ingeval van de banken geldt dat zij tegenover hun klanten een zorgplicht hebben, ook op het punt van het naar buiten brengen van informatie: daarbij geldt als uitgangspunt een geheimhouding van door de klant aan de bank toevertrouwde gegevens. De bank moet als derdenbeslagene zonder eigen standpuntbepaling (neutraal) kunnen uitvoeren de verplichtingen die de wet hem op basis van het beslagexploit oplegt: niet meer én niet minder. Alleen zo komt de derdenbeslagene ‘veilig thuis’. De NVB maakt daarom bezwaar tegen de formulering dat het formulier “zo volledig mogelijk” moet worden ingevuld, omdat niet duidelijk is waar die informatieverplichting stopt (en zelfs lijkt te suggereren dat die onbeperkt is). De NVB vindt dat het verklaringsformulier concrete en afgebakende vragen moet bevatten. De NVB vindt voorts dat de informatieverplichting van derdenbeslagene beperkt moet zijn tot informatie die de beslag leggende schuldeiser nodig heeft om te kunnen bepalen welk bedrag hij met het gelegde beslag kan verhalen. Informatie over bijvoorbeeld de hoogte van debet-standen (die gevoelige informatie kunnen bevatten voor een buitenstaander), overlegging van kredietovereenkomsten en andere stukken die niet direct dat doel dienen zou daar in beginsel buiten moeten vallen. Beslaglegging is immers een verhaalsinstrument en mag geen middel zijn om informatie te verkrijgen die het bestek van deze verhaalsactie te buiten zou gaan.

Er worden vier mogelijkheden genoemd om het formulier aan de deurwaarder te retourneren. Daarbij ontbreekt de mogelijkheid om het formulier behalve bij e-mail langs andere elektronische weg terug te zenden (hoewel die bedoeling wel uit de Nota van toelichting blijkt). De banken zien toch graag dat dat expliciet wordt opgenomen.

De passage “*Als de schuldenaar u binnen twee weken vraagt te wachten met het versturen van het ingevulde formulier, moet u het formulier vier weken na de ontvangst afgeven of terugsturen*” geeft aanleiding tot de volgende opmerkingen:

In haar reactie op het conceptwetsvoorstel inzake vereenvoudiging van het beslag en executie recht⁸ heeft de NVB vanuit haar positie als derdenbeslagene kritische opmerkingen gemaakt over het verkorten, maar ook vervolgens kunnen verlengen, van de verklaringstermijn.

We willen dit bezwaar graag opnieuw onder de aandacht van de wetgever brengen en verwijzen daarvoor mede naar onze consultatiereactie.⁹ In de kern komt het bezwaar van de NVB neer op het volgende. Het beslagrecht gaat gepaard met strakke termijnen, met waarborgen omklede procedures, duidelijke rechtsverplichtingen en navenante rechtsgevolgen. Ook voor de vaststelling van de verplichtingen voor de derdenbeslagene en bescherming van diens positie zijn die

⁷ NVB reactie op het conceptwetsvoorstel herziening van beslag- en executierecht d.d. 20 juli 2018, ad H. Overig, Vereenvoudiging verklaring derdenbeslag

⁸ Zie voetnoot 1 en paragraaf “Verkorten termijn voor het afleggen van de verklaring derdenbeslag” **Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.** van NVB reactie op het conceptwetsvoorstel herziening van beslag- en executierecht d.d. 20 juli 2018

⁹ NVB reactie op het conceptwetsvoorstel herziening van beslag- en executierecht d.d. 20 juli 2018

essentieel. De procedure over het verlengen van de 2-weken termijn naar en 4-weken termijn is onvoldoende uitgewerkt en voor de derdenbeslagene met onvoldoende procedurele waarborgen omkleed. Het precieze moment van het verstrijken van de verklaringstermijn is belangrijk, omdat daarvan bijvoorbeeld vanaf hangt wanneer de derdenbeslagene tot afdracht mag/moet overgaan; of, wanneer de termijn voor het betwisten van de inhoud van een verklaring derdenbeslag aanvangt én afloopt. Dat is hier niet helder¹⁰.

De laatste zin van deze alinea luidt: *“De deurwaarder zal u een ontvangstbevestiging geven of toezenden zodra hij het ingevulde formulier van u heeft ontvangen.”* De banken hebben geen behoefte aan enkel de ontvangst van een ontvangstbevestiging. Dit levert extra werkzaamheden op, en brengt dus extra kosten met zich mee. Dat geldt ook aan de kant van de deurwaarder, die die kosten in rekening zal brengen bij zijn opdrachtgever. De banken ontvangen wél graag duidelijke instructies van de deurwaarder: moet er worden afgedragen of wordt het beslag opgeheven? In de praktijk blijft een reactie van de deurwaarder regelmatig uit. Dit leidt tot rechtsonzekerheid omtrent de status van het beslag en tot extra kosten bij de banken. De banken stellen daarom voor de zin als volgt te veranderen:

“De deurwaarder zal u zo snel mogelijk schriftelijk of langs elektronische weg een ontvangstbevestiging van uw verklaringsformulier toesturen en daarin vermelden of het beslag op basis van uw verklaring wordt vervolgd.”

Contactgegevens (in te vullen door de deurwaarder)

NVB pleit er voor vier extra blokken, door de deurwaarde in te vullen gegevens, op te nemen bij de “Contactgegevens” om aan te geven:

- A. bij executoriaal beslag: uit hoofde van welke executoriale titel beslag is gelegd en dat die executoriale titel ‘voor tenuitvoerlegging vatbaar is’;
bij conservatoir beslag: het verlot tot het leggen van het beslag van de voorzieningenrechter, en eventuele beperkingen van het verlot (bijvoorbeeld: tegen het stellen van zekerheid);
- B. de hoogte van het beslagvrije bedrag;
- C. wat de contactgegevens van de zakelijke schuldenaar zijn (uit het feit dat deze contactgegevens ontbreken lijkt het dat de wetgever bij het opstellen van dit voorstel enkel particulariseren (met problematische schulden) voor ogen heeft gehad, en voorbij is gegaan aan het feit dat Rv voor alle beslagen geldt, ook voor bijvoorbeeld de vele beslagen ten laste van rechtspersonen); en
- D. welk Onderdeel of welke Onderdelen (1, 2, 3 en/of 4) de derdenbeslagen moet invullen.¹¹

Verklaring

Op de eerste pagina van de verklaring staan twee tekstvakken. In het eerste tekstvak staat: *“dat er op dit moment geen overeenkomst of verbintenis is met de schuldenaar (ga vervolgens naar de onderdelen 5 en 6)”* Onderdeel 5 heet: *“Er is al eerder onder u beslag gelegd ten laste van de schuldenaar.”* De NVB meent dat onderdeel 5 niet relevant is als er geen verbintenis of overeenkomst met de schuldenaar is. Beantwoording van onderdeel 6 zou voldoende moeten zijn in die gevallen.

Ook is de vraag of in de voorgestelde tekstvakken niet teveel nadruk wordt gelegd op verbintenissen uit een ‘overeenkomst’. Vorderingen uit hoofde van onrechtmatige daad of ongerechtvaardigde verrijking vloeien immers ook voort uit een verbintenis, maar de NVB vraagt zich af of de doorsnee-

¹⁰ NVB heeft vragen zoals:

- wanneer moet een ‘verzoek’ van de beslagene de derdenbeslagene uiterlijk hebben bereikt om nog effect te hebben?
- vanaf welk moment is een verlengingsverzoek niet meer mogelijk; ofwel wanneer vangt de termijn van twee weken exact aan?
- in welke vorm vindt het verzoek plaats en hoe wordt vastgesteld wanneer het verzoek de derdenbeslagene (tijdig) heeft bereikt? Wordt het verzoek formeel betekend?

¹¹ Sub D kan volgens de NVB achterwege blijven indien de wetgever er voor kiest om het beslagobject in het exploit te laten beperken en in het besluit vastlegt dat enkel dat onderdeel (1,2,3 of 4) moet worden afgegeven door de deurwaarder waarop gepoogd beslag te leggen.

derdenbeslagene dat zonder toelichting wel zou begrijpen. De NVB geeft in overweging de termen verbintenis en overeenkomst te vervangen door het in de wet gehanteerde begrip vorderingen uit een op het moment van beslaglegging bestaande rechtsverhouding, en dit met voorbeelden te verduidelijken.

De onderdelen (algemeen)

De NVB plaatst vooral kanttekeningen bij de voor de banken meest belangrijke Onderdelen 2, 4 en 5. Sommige opmerkingen zijn - mutatis mutandis – ook van toepassing op de Onderdelen 1 en 3.

Onderdeel 2. Het bankbeslag

Als het beslagobject in het exploit niet wordt beperkt, maar er sprake blijft van een ‘catch all’ beslag, is het resultaat niet dat er sprake is van ‘slechts’ een ‘Bankbeslag’. Naast vorderingen uit creditstanden kunnen er ook vorderingen uit andere rechtsverhoudingen zijn, bijvoorbeeld een bankgarantie of arbeidsverhouding. De vraag is wat de toegevoegde waarde is van het invoeren van een apart ‘Bankbeslag’verklaringsformulier.

De banken menen dat het invoeren van deze aparte verklaringsformulieren de afwikkeling van derdenbeslagen niet wezenlijk vereenvoudigt, kosten bespaart en/of de efficiëntie verhoogt. Dat zou anders liggen als de deurwaarder in het beslagexploit het object van beslaglegging zou beperken tot bijvoorbeeld een Bankbeslag: zie daarover hetgeen hiervoor al is opgemerkt. Een minder aantrekkelijk alternatief zou kunnen zijn dat rechtbanken in de beslagsyllabus¹² beleid ontwikkelen dat voorkomt dat standaard alsnog vier verklaringen worden afgegeven: beperking van het beslagobject (bijvoorbeeld bij het verstrekken van verlof) zou beleid navolging moeten worden.

Eerste blok:

Onjuist en onnodig lijkt het om onderscheid te maken tussen ‘lopende rekeningen’ en andere rekeningen. Nog daargelaten dat het begrip lopende rekening onduidelijk is. In het dagelijks taalgebruik wordt meer het begrip ‘betaalrekening’ gebruikt. Dit sluit ook aan bij PSD2. De NVB vermoedt dan ook dat hier betaalrekening mee wordt bedoeld. Het begrip lopende rekening is geen juridisch afgebakend begrip.

In de verklaring ontbreekt dat onder het beslag tevens vallen toekomstige vorderingen van de beslagene op de derdenbeslagene die voortvloeien uit een op het moment van de beslaglegging reeds bestaande rechtsverhouding met de schuldenaar/beslagene. Is het de bedoeling van de wetgever dat het beslag zich beperkt tot vorderingen uit hoofde van tegoeden op bankrekeningen, dan is het begrijpelijk dat toekomstige vorderingen uit reeds bestaande rechtsverhoudingen niet worden genoemd.¹³ Maar heeft de wetgever deze beperking niet voor ogen, dan dient deze opmerking wel in de verklaring te worden opgenomen omdat er sprake is van een ‘catch all’ beslag. Zou de wetgever deze beperking wél voor ogen hebben, dan wenst de NVB dit ook in Rv of het besluit opgenomen te zien.

Daarnaast is onduidelijk wat met de passage *“de hoogte van de credit saldi op andere rekeningen van de schuldenaar dan waarop beslag wordt gelegd”* wordt bedoeld. Deze passage lijkt te suggereren dat banken ook over rekeningen waarop géén beslag wordt gelegd een verklaring dient af te leggen. Dat strookt niet met Rv.

De passage *“Dit (gedeelte van het) beslagvrije bedrag op grond van een in deze kalendermaand eerder ten laste van de schuldenaar gelegde beslag(en) is al buiten het beslag gebleven”*.

De banken maken hiertegen ernstig bezwaar¹⁴:

¹² <https://www.rechtspraak.nl/SiteCollectionDocuments/Beslagsyllabus.pdf>

¹³ Zie HR 7 juni 1929, *NJ* 1929, 1285 (Postgiro-arrest)

¹⁴ NVB reactie op het conceptwetsvoorstel herziening van beslag- en executierecht d.d. 20 juli 2018, A. Het invoeren van een belastvrij bedrag op bankrekeningen en B. Periode van een maand: beslagmoment moet leidend blijven.

Allereerst is niet duidelijk hoe de banken kunnen bepalen welk gedeelte 'al buiten het beslag is gebleven'. Het is niet aan de derdenbeslagene berekeningen uit te voeren: de derdenbeslagen moet kunnen volstaan met opgave van hetgeen hij voor de beslagene onder zich heeft. Voor de banken is dit **een ondoenlijke en onmogelijke verplichting met veel risico op fouten**.

Voorts vragen de banken zich af of het aanhouden van een 'kalendermaand' tot billijke resultaten leidt in gevallen waarin inmiddels loon of uitkering op de rekening is bijgeschreven.

Een laatste kanttekening is dat het beslagvrije bedrag zich (naar het oordeel van de banken ten onrechte) niet beperkt tot rekeningen waarop loon of uitkering wordt ontvangen, maar geldt voor álle rekeningen: het toepassen van een beslagvrij bedrag op andere rekeningen dan waarop loon of uitkering wordt ontvangen, vinden de banken onjuist.

Tweede blok:

De banken vinden dat moet komen te vervallen de passage "*Wanneer u meent dat er iets niet klopt aan hetgeen de schuldenaar heeft aangegeven dat hij van u verschuldigd is, kunt u hiervoor de redenen opgeven waarom u meent dat dit niet klopt*". De schuldenaar geeft niet aan wat hij van de derdenbeslagene te vorderen heeft. Het is andersom: de derdenbeslagene doet opgave van hetgeen hij voor de beslagene onder zich heeft: als de schuldenaar en/of de beslag leggende schuldeiser vermoeden dat die verklaring niet juist is, zullen zij die verklaring moeten betwisten op de wijze die de wet voorschrijft.

De NVB pleit ervoor een duidelijker geformuleerde passage op te nemen waarin de derdenbeslagene kan aangeven of hij meent rechten te hebben op het object van het beslag (die afdracht aan de beslaglegger in de weg staan). Bijvoorbeeld omdat hij op het moment van het beslag bevoegd was de vordering van de beslagen schuldenaar op hem te verrekenen met een tegenvordering; of omdat hij een pandrecht heeft op die vordering (wat bij banken 'standaard' op grond van hun algemene voorwaarden het geval is) of anderszins. Dat geldt ook voor aan de derdenbeslagene bekende rechten van derden bijvoorbeeld pandhouders, vruchtgebruikers, eerdere beslagleggers etc. Dit zou heel eenvoudig kunnen door standaard een 'aanvink' blok op te nemen met 'de bank heeft een pandrecht op de vordering van geëxecuteerde' en 'de bank kan haar vordering verrekenen'.

De passage "*Zo is het mogelijk dat u nog niet verplicht bent om tot betaling aan de schuldenaar over te gaan*". Bij deze formulering ontbreekt de nuance dat het moet gaan om een verplichting die rechtstreeks voortvloeit uit een op het moment van de beslaglegging al bestaande rechtsverhouding. Nieuwe, puur toekomstige betalingsverplichtingen vallen niet onder het beslag.

De passage "*Stuur mee: u moet bij uw verklaring zoveel mogelijk bewijzen voegen*". De banken achten "*zoveel mogelijk bewijzen*" niet juist en maken daartegen bezwaar. De NVB verwijst kort naar hetgeen zij daarover hiervoor heeft opgemerkt over het belangenconflict met haar klant (en de bescherming van haar door de klant toevertrouwde informatie) afgezet tegen het belang van de beslaglegger bij verhaalsinformatie¹⁵: beslag mag geen middel zijn om informatie te verkrijgen die het bestek van zijn verhaalsactie te buiten zou gaan.

Onderdeel 4 Overig

De Toelichting bij dit onderdeel meldt dat dit moet worden ingevuld "(ook) als er sprak is van een andere overeenkomst of verbintenis naast de overeenkomsten als bedoeld in onderdeel 1, 2, 3 (...)". De NVB vindt dat hierin teveel nadruk wordt gelegd op verbintenissen uit 'overeenkomst'. Het gaat immers om elke rechtsverhouding tussen de derdenbeslagene en de beslagene: juist is dus om –

¹⁵ NVB reactie op het conceptwetsvoorstel herziening van beslag- en executierecht d.d. 20 juli 2018, F. Informatieverplichting

conform het bestaande verklaringsformulier - het meer omvattende begrip “rechtsverhouding” te gebruiken. Ter illustratie daarvan kan dan naast het voorbeeld van een overeenkomst een vordering uit ongerechtvaardigde verrijking of onrechtmatige daad worden vermeld. De NVB vraagt zich af of de doorsnee-derdenbeslagene dat zonder die verwijzing wel zou begrijpen.

De zin “*Hierbij kunt u denken aan een beslag op een zaak die een ander bij u heeft gestald of beslag op een zaak die u van een ander heeft geleend*” begrijpen de banken niet. Gaat het niet slechts om zaken die de derdenbeslagene voor de beslagene (de schuldenaar) onder zich heeft?

Boven Onderdeel 4.1. wordt de mogelijkheid aangegeven om “geld” en “zaken” aan te kruisen. Ook dat lijkt te beperkt: het gaat, naar de NVB meent, om beslag op vorderingen en om beslag op zaken. Die vorderingen kunnen leiden tot een verplichting tot betaling, maar dat is niet hetzelfde als het verschuldigd zijn van “geld”.

Onderdeel 4.1

Ook hier lijkt het juister (verwijzend naar eerdere opmerkingen van de NVB) te spreken over wat de derdenbeslagene op het moment van de beslaglegging aan de beslagene verschuldigd was of zal worden mits rechtstreeks voortvloeiend uit een op dat moment reeds bestaande rechtsverhouding met de beslagene; dan wel zaken die de derdenbeslagene op dat moment voor de beslagen onder zich had.

Bij “*Ik heb ook nog iets (een geld of een zaak) te vorderen van de schuldenaar*”: Mocht hiermee bedoeld zijn de derdenbeslagene te laten verklaren omtrent zijn op het moment van beslag bestaande verrekeningsbevoegdheid, dan schiet deze formulering naar het oordeel van de NVB te kort (zie hetgeen daarover hiervoor is opgemerkt). De NVB vraagt zich af waarom de derdenbeslagene in dit onderdeel niet gevraagd wordt te verklaren omtrent eventuele op het “geld” (de onder beslag vallende vordering?) rustende pand- of andere rechten van de derdenbeslagene en/of een derde.

Onderdeel 4.2

Verzuimd wordt te vermelden dat het beslagmoment bepalend is (zie eerdere opmerking van de NVB hierboven).

“*Ik heb ook nog iets (...)*” etc: zie eerdere opmerking van de NVB hierboven.

Is het juist de derdenbeslagene te vragen naar zowel ‘eigen’ rechten op de zaak, bijvoorbeeld een pandrecht of een retentierecht, als ook rechten van derden?

“*Wanneer u meent dat er iets niet klopt (...)*”: en “*U bent verplicht (...)*”: zie eerdere opmerkingen van de NVB.

“*Zoveel mogelijk bewijzen*”: idem.

In dit onderdeel ontbreekt ook de mogelijkheid om te vermelden dat er voorwaarden zijn verbonden aan de vordering. Denk hierbij aan een vordering uit hoofde van een bankgarantie.

Onderdeel 5

De NVB is van mening dat er in het voorgestelde formulier te veel informatie door de derdenbeslagene moet worden ingevuld. De NVB is van mening dat het vermelden van de naam en plaats van de eerst executoriaal beslag leggende deurwaarder (die de executie ter hand neemt, art. 478 Rv) – en bij gebreke van executoriaal beslag de oudste conservatoir beslag leggende deurwaarder- voldoende zou moeten zijn. Het ligt op de weg van die deurwaarder de latere beslaglegger te informeren over de door hem gelegde en andere bij hem aangemelde eerdere beslagen. Dit is bij uitstek een taak van de deurwaarder; hij heeft de opdracht om de executie ter hand te nemen, waarvan dit onderdeel is. Deze taak hoort niet thuis bij de derdenbeslagene.

De banken maken bezwaar tegen een verplichting van de derdenbeslagene om kopieën van beslagstukken van eerdere beslagen aan de deurwaarder te zenden. Deze verplichting volgt niet uit Rv. De banken vinden het een taak van de beslag leggende deurwaarder om zo nodig beslagstukken bij eerdere beslag leggende deurwaarders op te vragen. Hij heeft daarbij – anders dan de derdenbeslagene - belang in het kader van zijn wettelijke taak van een juiste verdeling tussen gerechtigden. Onderdeel 5 kan, wat de NVB betreft, daarom in zijn geheel worden geschrapt, mits er elders in de verklaring, bijvoorbeeld bij huidig onderdeel 6, een mogelijkheid komt om de gegevens van de eerst executerend deurwaarder op te nemen.

Ook vragen de banken zich af hoe het zit met strafvorderlijke beslagen. Zouden die stukken eveneens moeten worden meegestuurd? Dat lijkt niet wenselijk. Het gaat om vertrouwelijke documenten: die horen niet bij de schuldeiser terecht te komen. Ook hier is een taak voor de deurwaarder weggelegd.

Artikel II Het Besluit Tarieven ambtshandelingen gerechtsdeurwaarders

(..)

“Informatieverzoek als bedoeld in artikel 475aa Rv

Nota van Toelichting

De NVB verwijst graag korthedshalve naar de uitgebreide toelichting hierboven.

Slot:

De Nota van toelichting stelt dat het verklaringsformulier beoogt de belangen van de derdenbeslagene ‘beter te borgen’. De NVB ziet dat streven in alle eerlijkheid niet terug in de voorgestelde wijzigingen: de Uitleg en toelichting zijn vaak onvoldoende om de derdenbeslagene te wijzen op zijn wettelijke verplichtingen en de gevolgen van het niet (tijdig en/of correct) nakomen daarvan. Ook de vraagstelling in het formulier is op meerdere plaatsen (zoals de NVB heeft aangegeven) onvoldoende strak en afgebakend om de derdenbeslagene duidelijk te maken wat hij precies moet verklaren (en daarmee ‘veilig thuis’ is). De derdenbeslagene wordt in het wetsvoorstel belast met een uitgebreider pakket aan (ook administratieve) taken, terwijl daar geen werkelijke kostenvergoeding tegenover staat. De NVB heeft het wetsvoorstel dan ook met weinig enthousiasme ontvangen. De NVB pleit ervoor het wetsvoorstel te heroverwegen en wijzigingen in te voeren die een daadwerkelijke lastenverlichting oplevert voor derdenbeslagenen.